

سرمایه‌گذاری در مناطق ویژه اقتصادی فدراسیون روسیه

اشاره:

گرمان گریف وزیر توسعه اقتصادی و بازرگانی روسیه، در ۲۹ نوامبر ۲۰۰۵ نتیجه مناقصه انجام شده جهت انتخاب شهرهایی برای احداث مناطق ویژه اقتصادی در این کشور را اعلام کرد. از میان ۷۲ پیشنهاد که توسط ۴۱ منطقه روسیه ارائه شده بود، شش شهر جهت ایجاد مناطق ویژه اقتصادی توسط کمیته‌ای که به ریاست وزیر بازرگانی برگزار شد، انتخاب شده‌اند. بدین ترتیب، سنت پترزبورگ به عنوان منطقه تکنولوژی اطلاعات (IT)، شهر دونبا (یک منطقه تحقیقات هسته‌ای در منطقه مسکو) به عنوان مرکز فیزیک هسته‌ای، شهر زیلنوگراد (شهری نزدیک مسکو) در حوزه میکروالکترونیک، شهر تومسک در منطقه سیبری در توسعه مواد جدید، بلاوگا (در جمهوری تاتارستان) در زمینه تولید لوازم اتومبیل و محصولات پتروشیمی با تکنولوژی بالا و شهر لیپتسک (در منطقه فدرال مرکزی) در حوزه تولید وسایل خانگی الکترونیکی تعیین شده‌اند.

در پیش‌نویس بودجه سال ۲۰۰۶ روسیه، مبلغ ۲۷/۴۹ میلیون دلار برای تقویت زیرساخت این مناطق اختصاص یافته است. شرکت‌هایی که در این منطقه سرمایه‌گذاری می‌کنند از معافیت‌های مالیاتی و مزایای دیگر بهره‌مند خواهند بود. شرکت‌ها بایستی حداقل ۱۰ میلیون یورو (۱۱/۷۲ میلیون دلار) ظرف ۲۰ سال سرمایه‌گذاری کنند.

نتایج کمیته یاد شده در زمینه شهرهای انتخاب شده جهت احداث مناطق ویژه اقتصادی بایستی در دولت مورد تصویب قرار گیرد. این تصمیمات همچنین موجب اعتراض برخی از مناطق از قبیل نووسیبیرسک و نیژنی نووگرود به عنوان مناطق دارای زیرساخت‌های قوی شده است. گریف علت رد سایر پیشنهادها را کیفیت پایین آنان دانست. گفته می‌شود جنرال موتورز آمریکا، هیوندایی و مرلوی (شرکت تولیدکننده وسایل الکترونیک) جزو اولین سرمایه‌گذاران در این مناطق هستند. قرار است سرمایه‌گذاری در این مناطق از سال ۲۰۰۷ آغاز شود.

تجزیه و تحلیل مناطق آزاد در روسیه

* مناطق آزاد تجاری به معنای واقعی در روسیه وجود ندارند. البته در برخی از استان‌ها مناطقی با عنوان مناطق اقتصادی آزاد، مناطق گمرکی آزاد و انبارهای آزاد به منظور تشویق سرمایه‌گذاری وجود دارند، اما به رغم اینکه هر از چند گاهی لوایحی جهت تصویب تهیه شده ولی تا

اقدام اخیر دولت در این زمینه قانون فدرال وجود نداشته است. در سال ۱۹۹۷ لایحه تصویب شده توسط دوما در این زمینه از سوی رییس جمهور وتو شد. پس از بحران اقتصادی ۱۹۹۸ دولت در مقیاس کوچک‌تر مناطق و انبارهای معاف از عوارض گمرکی را مجاز شناخت. در این مناطق عوارض گمرکی دریافت نمی‌شود؛ معاملات عمده-فروشی مجاز اما خرده‌فروشی ممنوع است؛ مدت دیو نامحدود است. این انبارها و مناطق گمرکی آزاد در مناطقی مثل فرودگاه‌ها، بنادر، راه‌آهن و ترمینال‌های باربری وجود

کالاهای وارداتی در روسیه از پنج تا ۳۰ درصد بسته به نوع کالا متغیر است. علاوه بر تعرفه، دو نوع دیگر از عوارض برای ورود کالاهای وارداتی به روسیه اعمال می‌شود. مالیات بر ارزش افزوده (VAT) و یا به اختصار روسی NDS و مالیات خاص (excise tax). مالیات خاص به کالاهای لوکس مثل سیگار و الکل و همچنین خودرو

تعلق می‌گیرد و میزان آن از ۱۰ تا ۲۵ درصد می‌باشد. ۳۳ درصد مالیات بر ارزش افزوده نیز به مجموع قیمت کالای وارداتی، تعرفه و مالیات خاص اضافه می‌شود. معافیت‌هایی نیز برای برخی از شرکت‌های خارجی جهت ورود کالاهای سرمایه‌ای خود به مدت یک سال تعلق می‌گیرد. میزان ۰/۱۵ درصد از قیمت واقعی کالا نیز بابت ارزیابی گمرکی از کالاهای وارداتی دریافت می‌شود که بسیار ناچیز است.

در قوانین گمرکی روسیه کالاهای ممنوعه برای واردات وجود ندارد، فقط بایستی

دارند. در فدراسیون روسیه تنها منطقه کالینینگراد است که از نوعی از مقررات مناطق آزاد بهره می‌برد و در واقع عدم موفقیت این منطقه در جذب سرمایه‌گذاری بر رویکرد کلی روسیه نسبت به مناطق آزاد تاثیرگذار بوده است.

* روسیه عضو هیچ یک از ترتیبات منطقه‌ای و بین‌المللی تجاری آزاد نیست و از حدود ۱۴ سال پیش در تلاش است تا به سازمان جهانی تجارت (WTO) بپیوندد.

* به جز در مورد کالاهای لوکس مثل الکل و سیگار میزان تعرفه دریافتی از

استانداردهای لازم تصویب شده از سوی مراجع ذیربط روسی برای هر کالا رعایت شود.

* سازمان‌های دولتی روسیه که با سرمایه‌گذاری خارجی مرتبط هستند:

وزارت توسعه اقتصادی و بازرگانی

مسئولیت هماهنگ‌سازی خط‌مشی دولت در زمینه جلب سرمایه‌گذاری بر عهده این وزارتخانه می‌باشد.

مرکز توسعه سرمایه‌گذاری خارجی روسیه

تحت نظر وزارت توسعه اقتصادی و بازرگانی بوده و اهداف زیر را دنبال می‌کند:
- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی در اقتصاد روسیه.

- بازاریابی برای پروژه‌های سرمایه‌گذاری و هماهنگی با شرکای بالقوه.

- ارتقای سطح روسیه به عنوان یک محل جذب سرمایه‌گذاری.

- ایجاد چارچوب ساختاری استاندارد برای جذب بلندمدت سرمایه خارجی به روسیه.

- ارائه خدمات قبل و بعد از سرمایه‌گذاری به سرمایه‌گذاران خارجی حاضر در روسیه.

این مرکز سه دفتر در فرانکفورت، پاریس و آمستردام دارد.

شورای مشورتی سرمایه‌گذاری

این شورا در سال ۱۹۹۴ به منظور مساعدت به ارتقای فضای سرمایه‌گذاری توسط دولت روسیه و فعالان تجاری غرب ایجاد شد. شرکت‌های Mobil Corp., Coca Cola, Renault, British Petroleum, Siemens, Ernst & young و تعداد زیادی دیگر از شرکت‌های خارجی در این شورا حضور دارند.

ماموریت اصلی این شورا ارزیابی فضای سرمایه‌گذاری در روسیه و ارائه نظرات مشورتی جهت بهبود این فضا در روسیه می‌باشد. این شورا دارای سه گروه کاری زیر است:

- گروه کاری ارتقای وجهه: برای بهبود

وجهه روسیه نزد سرمایه‌گذاران خارجی.

- گروه کاری موانع داخلی: شناسایی و بحث درخصوص راه‌های رفع موانع داخلی برای سرمایه‌گذاری خارجی.

- گروه کاری موانع خارجی
وزارت توسعه اقتصادی و وزارت دارایی
مسئولیت هماهنگی این گروه‌ها را به عهده دارند.

روسیه عضو هیچ یک از ترتیبات منطقه‌ای و بین‌المللی تجاری آزاد نیست و از حدود ۱۴ سال پیش در تلاش است تا به سازمان جهانی تجارت (WTO) بپیوندد.

زمینه‌های اولویت‌دار سرمایه‌گذاری در روسیه به شرح زیر است:

- * بخش مالی
- * اعتبارات
- * بیمه
- * صنعت انرژی
- * صنعت غذا
- * تجارت

بالغ بر ۲۶۰۰۰ سازمان تجاری که از سرمایه‌گذاری خارجی استفاده می‌کنند، نزد دولت روسیه ثبت شده‌اند. همچنین ۱۴۷ کشور در روسیه سرمایه‌گذاری نموده‌اند. سرمایه‌هایی نیز با منشاء صددرصد خارجی از ۱۲۵ کشور وارد روسیه شده است. ۷۰ درصد از سرمایه‌ها متعلق به ۲۵ کشور از جمله گروه ۷ بوده است.

براساس اطلاعات سرویس فدرال روسیه، در سال ۲۰۰۴ بالغ بر ۴۰ میلیارد دلار در این کشور سرمایه‌گذاری شده که از این میزان ۹ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار یعنی حدود ۲۳ درصد آن سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بوده است.

کشورهای آلمان، قبرس، آمریکا، انگلیس، فرانسه، هلند، ایتالیا، لوکزامبورگ و سوئیس

به ترتیب بیشترین سرمایه‌گذاری را در سال ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ در روسیه داشته‌اند.

هر چند روسیه طی سال‌های بعد از فروپاشی همچون بسیاری از کشورها با معضل فرار سرمایه از کشور مواجه بوده، اما همواره سعی نموده با جلب نظر سرمایه‌گذاران خارجی، تأثیرات منفی این معضل را جبران نمایند. لذا جلب سرمایه‌های خارجی یکی از اولویت‌های دولت روسیه طی سال‌های اخیر بوده است. در همین راستا و به منظور تأمین ضمانت‌های لازم، قانون سرمایه‌گذاری در فدراسیون روسیه در ۲۵ ژوئن ۱۹۹۹ در دوماي کشور به تصویب رسید و در تاریخ ۲ ژوئیه ۱۹۹۹ در شورای فدراسیون مورد تأیید قرار گرفت.

از طرف دیگر، در نتیجه اصلاح برخی از قوانین و مقررات در فدراسیون روسیه نرخ اعتبار سرمایه‌گذاری که از سوی موسسات مالی بین‌المللی اعلام می‌شود، به صورت مدام در حال افزایش و نرخ ریسک سرمایه‌گذاری در حال کاهش بوده است.

جمع‌بندی

با توجه به اراده و عزم دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر گسترش هر چه بیشتر روابط اقتصادی با روسیه، علاوه بر هموار نمودن زمینه افزایش حجم تجاری بین دو کشور و اجرای پروژه‌های مشترک، ضروری است سرمایه‌گذاری متقابل نیز در دستور کار قرار گرفته و تشویق شود. همچنین با توجه به مشارکت روسیه در احداث نیروگاه بوشهر و مشارکت گازپروم در فازهای ۲ و ۳ پارس جنوبی، ما نیز بایستی به مشارکت در اجرای پروژه‌ها و سرمایه‌گذاری در روسیه توجه بیشتری نماییم. به نظر می‌رسد احداث مناطق ویژه اقتصادی در روسیه فرصت خوبی را برای شرکت‌های ایرانی جهت سرمایه‌گذاری در این کشور فراهم می‌سازد.

برگرفته از: گزارش نمایندگی سیاسی

ایران در مسکو،

به نقل از: ماهنامه خبری اتاق مشترک

ایران و روسیه □